

NOVEMBER

1 P Vsi svet.	16 S Otmir
2 S Ver. duše	17 N 23. pob.
3 N 21. pob.	18 P Odon
4 P Karel	19 T Elizabeta
5 T Caharija	20 S Feliks V.
6 S Lenart	21 C Dar. Mar.
7 P Janez	22 P Cecilija
8 P Bogomir	23 S Klemen
9 S Teodor	24 N 24. pob.
10 N 22. pob.	25 P Katarina
11 P Martin	26 T Silv.
12 T Avroilj	27 S Virgilij
13 S Stanislav	28 C Gregor
14 C Jozafat	29 P Saturnin
15 P Leopold	30 S Andrej

**V 30 dneh
30 števk
za
12 Din**

„GLAS NARODA“
LJUBLJANA — NEBOTIČNIK

Mesečna naročnina
12 Din, za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. — Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

Nov val šovinizma na Koro-
škem
Spomenik Viteškemu kralju
v Kamniški Bistrici
Obsodba zavržene mlade ne-
zakonske matere
Stavka rudarjev v Poljčanah
Nadomestilo za sankcije?
Šorlijevi »Blodnji ognji« v
Pragi

Št. 205 Izhaja vsak dan V Ljubljani v soboto, dne 23. novembra 1935 Rokopisov ne vračamo Leto I.

Po prekinitvi marsejskega procesa:

Ozadje odgoditve razprave proti morilcem našega kralja

Zagovornik Desbons je resno osumljen, da je bil v zvezi z zločinci izven zagovorniškega delokroga — Havas to domnevo potrjuje — „Pavelić pride pred sodnike, tajinstvena blondinka bo v kratkem aretirana“, pravi Desbons

Zeneva, 22. novembra. AA. Tukajšnji tisk kaže veliko zanimanje za proces v Aix en Provence. Razen socialističnega »Traveilla«, ki obtožuje krivce zaradi dvojnega umora v Marseillu, so tudi vsi ostali listi objavili ostre obsodbe atentatorjev kot zločincev in izrazili priznanje Jugoslaviji zaradi njene- ga miroljubnega zadržanja.

Beograd, 22. nov. t. Posebni dopisnik beo- grajske »Politike« poroča svojemu listu o razgovoru, ki ga je imel z visokim uradni- kom francoskega sodstva glede vzrokov, ki so dovedli do odgoditve procesa proti mor- ilcem blagopokojnega Viteškega kralja. Na vprašanje poročevalca, kako je prav za prav prišlo do odgoditve procesa, je visoki sodni uradnik odgovoril to-le:

»Na žalost, moramo priznati, da obsto- jajo poleg čisto zakonitih formalnosti, ki so morale neminovno dovesti do odgoditve procesa proti teroristom, tudi še drugi ele- menti. Tako je, če se tudi druge stvari vmešajo v pravosodje.«

Visoki sodni uradnik, ki mu je dobro znano vse, kar se je dogajalo še pred pri- četkom razprave, pripoveduje, da po nje- govem mnenju obstajajo izvestni vplivi, ki so bili interesirani nad tem, da obravnava

dobi poseben značaj, ki ne bi bil zadovo- ljiv za obtožbo. Ko so ti vplivi, katerih za- stopnik je sam bivši branilec Desbons, spo- znali, da se jim bo težko posrečilo z mar- sejskega zločina ustvariti tribuno za eks- ploatacijo revizionističnih ciljev, so — v nadi, da se bodo izvršile izvestne politične spremembe — računali, da izzevoje procesa in s tem do ustvaritve ugodnejših prilik za svoje namene.

Odvetnik Desbons, proti kateremu je v teku še drugi težji obtožni material, kakor je oni, zaradi katerega je bil črtan iz od- vetniške zbornice, se je nadejal, da bo v očeh javnosti samo žrtev terorističnega procesa. Zato je sodišče izzival, da bi ga obsodilo za te svoje izpade, ne pa zaradi onih težjih stvari, ki pred sodiščem niso bile obravnavane in jih tudi razlogi ob- sodb ne imenujejo. Da bi se odvetnik Des- bons predstavil javnosti kot neškodljiva žrtev in s tem rešil svojo osebnost, se je postavil v pozno stroga odvetniškega pro- fesionalizma. Obrnil se je na bivšega nar. poslanca, pariškega odvetnika André Ber- thona, ki je danes izredno imovit človek, ki je bil komunistični poslanec v pariškem parlamentu, in ga zaprosil, da ga nado- mestí v obrambi marsejskih atentatorjev.

Berthon je zagovor atentatorjev sprejel in brzojavno obvestil obtožence v Aix en Pro- vence, obenem pa je preko pariške odvet- niške zbornice prevzel obrambo samega Desbonsa.

Desbons v zvezi z zločinci

Pariz, 22. novembra. Havas poroča: Ve- liko senzacijo je vzbudilo v Parizu in dru- gih državah vedenje zagovornika marsej- skih zločincev. Kakor se doznava, prič- kujejo celo, da se bo razkrila še velika tajna teh zločincev, v kateri je igral tudi Desbons, kakor se domneva, veliko vlogo. Zaenkrat se še vse to drži v tajnosti.

Pavelić in »tajinstvena blondinka«

Marseille, 22. nov. r. Bivši zagovornik marsejskih atentatorjev George Desbons je na marsejski postaji dal novinarjem, ki so ga vprašali, kam odpotuje, tole izjavo: »V Pariz sem nameraval odpotovati v soboto, zaradi odložitve procesa pa sem se telefo- nično dogovoril s svojim prijateljem Ber- thonom, da odpotujem že noč, ker bo

jutri obravnaval svet odvetniške zbornice v Parizu moj slučaj.« — Na vprašanje no- vinarjev o njegovih stikih s Pavelićem in drugimi, je George Desbons povedal tole senzacionalno vest: »V najkrajšem času odpotujem, da obiščem svojega klienta dr. Ante Pavelića, ker se on, kakor sem obve- ščen, hoče postaviti francoskemu sodišču na razpolago.« — Zatem so novinarji Des- bonsa vprašali, ali bo Pavelić storil to pro- stovoljno, nakar je bivši zagovornik dejal: »Morda!« — Čez nekaj časa pa je dodal: »Morda bo tudi izročen!« Nekaj časa je nato razmišljal, hipoma pa je še dostavil: »Kdo ve, morda bo prišla tudi »tajinstvena blondinka« sama pred sodnike, seveda, če je ne bodo že prej aretirali!«

Italijanski demanti

BEOGRAD, 22. novembra. AA. Kraljevo ita- lijansko poslanstvo nas prosi, da objavimo tole: Neki prestolniški list je davi v svojem dopisu iz Aix en Provence poročal, da je odvetnik Ge- orges Desbons odšel v Rim, da dobi tamkaj dovoljenje za novo revizionistično akcijo na podlagi svojih dogovorov v tujini. Ta vest je tendenčna in brez vsake osnove.

Lavalovo tipanje v Berlinu

O čem sta govorila Hitler in Poncet?

Osnova za nove razgovore ali samo korak v zadregi?

Pariz, 22. novembra. r. Vest o sestanku fran- coskega poslanika v Berlinu s Hitlerjem in Neurathom je izvala že snoči veliko pozornost v francoski politični javnosti. Objavljena je bila hkratu z uradnim komunikatom. Merodajni krogi pa ugotavljajo, da se je ta razgovor nanašal na splošna politična vprašanja in je imel le značaj skupne proučitve francosko-nemških od- nošajev in mednarodne situacije, ki jo trenutno obvlada italijansko-abejski spor; ni pa imel nič skupnega s kako posebno francosko ali nem- ško akcijo za zblizanje med obema državama. Pomena tega sestanka ne gre podcenjevati, a tudi ne pretiravati. Na vsak način pomeni se- stanek dejansko samo popuščanje še nedavne napetosti med Francijo in Nemčijo. Konkretnih rezultatov od tega sestanka ni pričakovati, lah- ko pa bi postal osnova za nove razgovore na širši osnovi.

London ni zadovoljen

London, 22. novembra. n. Londonski krogi so sprejeli vest o sestanku francoskega poslanika Ponceta s Hitlerjem in nemškimi zunanji mi- nistrom Neurathom s precejšnjo rezervo. Sodijo, da sedanji čas za nova pogajanja ni ugoden. Če bi se bili razgovori pričeli malo kasneje, bi se gotovo praktično razvili vse bolj povoljno. Pred razgovori z Berlinom bi se moralo pokazati, da so gospodarske sankcije proti vsakemu napa- dalcu sigurno sredstvo. Nemčija bi v tem pri- meru vse bolj respektirala ženevsko organiza- cijo, Morda bi spoznala tudi potrebo, da se sa- ma vrne v DN. To pa je tudi eden izmed glavnih smotrov angleške politike.

Prijateljstvo brez prijateljev

Pariz, 22. novembra. Agencija Havas poroča: Današnji listi pripisujejo velik pomen razgo- voru državnega kancelarja Hitlerja in franco- skega poslanika v Berlinu Francois Ponceta. Pri tem ugotavljajo, da je treba smatrati ta se- stanek kot zboljšanje odnosov med Nemčijo in Francijo. »Petit Parisien« pravi med drugim, da ta sestanek nikakor ne pomeni običajnega periodičnega obiska diplomatskega predstavnika pri sefu vlade. Ta poset je po mnenju lista posebnega pomena zaradi tega, ker je prišlo do njega po dolgem rezerviranemu zadržanju njegove po dolgem rezerviranemu zadržanju francoske in nemške vlade. List meni, da so si na sestanku izmenjali mnogo važnih informacij. Presmelo pa bi bilo izjavljati iz tega sestanka kakšne konkretne zaključke.

»Journal« je mnenja, da so se pričeli v Nem- čiji neki diplomatski manevri in da skušajo Nemci vplivati na franc. — poslansko zbornico.

ki bo v kratkem razpravljala o francosko-ruskih odnosih. List se boji, da je nastopila nevar- nost za politiko nekega naroda, ki je velikega pomena za ohranitev miru na svetu. List nami- gava pri tem tudi na izboljšanje odnosov med Veliko Britanijo in Rusijo.

»Ouvrez« pravi med drugim, da se hoče Ber- lin pokazati ljubeznega. To je politika prijat- eljske podane roke. Toda prijateljstvo je še zmerom neke v megli. Državni kancelar je pri- pravljen pogajati se, toda ne o konkretnih vprašanjih. Nemčija skuša dobiti neke po- sojlo za svojo oborožitev. Iz tega se lahko tudi sklepa na njeno sedanje prijateljsko zadržanje napram Franciji. Neki krogi v Berlinu so nam-

reč mnenja, da bo v Londonu laže doseči tako posojilo, če se nekoliko popravijo odnosi med Nemčijo in Francijo.

Razgovori v Parizu nesprijemljivi za DN

Pariz, 22. novembra. r. Razgovori med fran- coskim strokovnjakom za afriška vprašanja De Saint Quentinom in angleškim strokovnja- kom Petersonom, se prično šele noč. S tem v zvezi poročajo, da je angleška vlada izrazila mnenje, da DN ne bi moglo sprejeti predlo- gov, ki sta jih ta dva strokovnjaka sestavila na svojih prejšnjih sestankih.

Položaj v Franciji

Zunanepolitični položaj ni ugoden za obračun doma

Pariz, 22. novembra. r. Politična situacija v Franciji je precej nejasna. Poleg proračunskih problemov vznemirja javnost tudi vprašanje o nadaljnjem delovanju ekstremističnih strankar- skih organizacij, ki se je pojavilo zlasti po ne- redih v Limogesu. Laval se nadeja, da mu bo uspelo urediti ti dve glavni vprašanji, ker zu- najnepolitični položaj nikakor ni ugoden za obračun v notranji politiki. Razgovori, ki se vodijo med zastopniki vlade in posameznih strank, bi lahko z malo dobre volje privedli do sporazuma. Važna je tudi okoliščina, da so sko- raj vsi narodni poslanci, kakor tudi vlada, na-

čeloma za začasno rešitev, ki bi lahko zadovo- ljila vse sporne stranke.

Izvršni odbor radikalno-socialistične stranke je imel snoči sejo, ki je trajala dve uri. Raz- pravljali so o vseh političnih problemih, zlasti pa o državnem proračunu in o akciji proti ekstremističnim političnim ligam. Herriot je podal obširno poročilo, ki so ga soglasno spre- jeli vsi člani odbora. Na seji, kakor tudi na večerajšnjem sestanku parlamentarnega kluba radikalnih socialistov ni nastal nikak nov poli- tičen moment sprito katerega bi se lahko spre- menilo obče stališče stranke.

Posledice sankcij v Italiji

Težave italijanskega izvoza povrtine in sadja

Rim, 22. novembra. AA. Združenje povrti- narjev in sadjarjev ima posebne sestanke, na katerih proučuje položaj zaradi sankcij. Ti go- spodarski krogi so zaradi sankcij posebno pri- zadeali. Izvoz cvetja, povrtine in sadja v Ve- liko Britanijo in Francijo spada med najmoč- nejše postavke italijanske zunanje trgovine. Iz- voz limon n. pr. je znašal od 1. januarja do 31. avgusta t. l. 1,6 milijona stotov. Od tega je šlo v države s sankcijami en milijon stotov. Škoda je po drugi strani poravnana s tem, da dele limone v ogromnih količinah italijanskim vojakom v Vzhodni Afriki proti nalezljivim bo- leznim Pač pa je trgovina s cvetjem popolnoma na tleh. Združenje je še pred uveljavitvijo sankcij sestavilo ukrepe, ki jih bo moralo spre-

jeti. Ti ukrepi se nanašajo pred vsem na po- vezek in prodajo blaga na tujih tržiščih.

Dopust vojakom

Rim, 22. novembra. AA. Ministrstvo vojske javlja, da bo kakih 100.000 vojakov dobilo do- pust zaradi poljskih del, ne pa pol milijona kakor so prvotno poročali. Na dopust pijejo vojak, ki so dozdaj služili najmanj osm me- secev.

Nič več petroleja iz Amerike?

Washington, 22. novembra. g. Vlada je poslala vsem petrolejskim podjetjem apel, naj sama prostovoljno ukinejo vse nadaljnje pošiljke svo-

jih proizvodov v Italijo. Notranji minister je izjavil novinarjem, da zaenkrat ni nikakega zakonskega določila, s katerim bi se lahko pro- izvajalec ali petrolejska podjetja prisilila, da ukinejo izvoz svojega blaga v eno ali drugo državo. Zato bo vlada predložila parlamentu poseben načrt zakona, ki bo tako prepoved omo- gočil in se nadeja, da jo bosta pri tem podprla tako senat kakor kongres.

Newyork, 22. novembra. k. Iz Houstona iz Texasa poročajo, da bodo ameriški izvozniki bržkone prostovoljno sprejeli nasvete ameriške vlade in ukinit izvoz petroleja v Italijo. Snoči je iz neke luke v Texasu odplul neki italijanski parnik s 60.000 sodi petroleja.

Angleški odgovor Rimu

London, 22. novembra. n. Angleški od- govor na italijansko noto o sankcijah je zunanji minister Hoare danes izročil ita- lijanskemu poslaniku Grandiju. Besedilo odgovora bodo izročili listom šele jutri. Na- črt odgovora Velike Britanije so prejšnje dni sporočili članom koordinacijskega od- bora. Člani so angleški odgovor sprejeli z zadovoljstvom. Angleški odgovor je v bistvu podoben francoskemu odgovoru, razlikuje se od njega le v toliko, da je francoska nota po obliki nekoliko zmernejša.

Spremembe v angleški vladi

London, 22. novembra. AA. Minister vojske lord Halifax je imenovan za čuvarja državnega pečata, za ministra vojske je postavljen Duff Cooper. Minister za kolonije Malcolm Macdonald je postavljen za ministra za domini- one, dosedanjí minister za dominione Thomas prevzame kolonialno ministrstvo, namesto Duff Cooperja je za državnega tajnika v finančnem ministrstvu imenovan William Morrison.

Vremenska napoved

Novi Sad: Oblačno in deževno z močnim vet- rom po vsej državi. Temperatura se je zvi- šala, samo v Podonavju je padla. Zaječar — C, Ercegnovi 17 C.

Napoved za danes: Oblačno in deževno z vet- rom po vsej državi, v planinah bo snežilo. — Temperatura se bo nekoliko zvišala. — Solne- vzhaja ob 6.45, zahaja ob 16.03.

Dunajski vremenska napoved: Pretežno ob- lačno vreme, v južnih Alpah nagnjenje k sne- gu, v severnih Alpah pa bo snežilo. Tempe- ratura okoli 0 C.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

Položaj v Afriki

Cesar je zadovoljen z vrhovno komando in moralo vojakov
Novi uspehi abesinskih čet

London, 22. novembra. Kakor poroča agencija Reuter, je bil abesinski cesar na vzhodni fronti. Poset abesinskega cesarja se smatra kot znak, da je abesinska vojska končno pripravljena na odločno borbo proti nasprotniku. Koncentracija abesinske vojske je tako na severni kakor na južni fronti dovršena. Vse kaže, da tudi Italijani računajo z možnostjo abesinskega protinapada, ker so na svoje položaje južno Makale postavili težke topove. Pa neki vesti iz Makale z dne 17. t. m., ki se je po vsej priliki zakasnila zaradi cenzure, je ras Sejum, ki se je sicer stalno izogibal borbi, končno sprejel bitko v Tembijskih gorah. Pa borbi, ki je trajala nekaj ur, so se Abesinci umaknili. Njihove položaje so zavzeli oddelki italijanske vojske. Njihove izgube so bile precejšnje, vendar niso znane, ker so Abesinci odnesli s seboj vse svoje ranjene in mrtve vojake. Borba se je vršila na majhni planoti v višini 2000 m ob vnožju znane prirodne irdnjave Ambe Salame, ki je še vedno v rokah Abesincev. Stirje bataljoni askarjev in eskadron njihove konjenice so zasledovali rasa Sejuma in ga skušali obkoliti, preden bi dosegel svoja skrilajša v gorah. Vendar jim ta poskus ni uspel.

Nevarnosti cesarjevega leta

Harar, 22. novembra. AA. Nad Hararjem sta se včeraj pojavili dve italijanski letali. Če bi bili prispeli dve ali tri ure prej, bi bržkone naleteli na letalo, s katerim se je abesinski cesar vračal v Addis-Abebo. V takem primeru bi se na vsak način italijansko-abesinska vojna nenadoma zelo spremenila. V Addis-Abebi izjavljajo glede na to, da bo vsak nov polet abesinskega cesarja izvršen v največji tajnosti.

Ko se je cesar vrnil z južne fronte, je bil obhajljen komunisti, ki pravi, da je cesar zelo zadovoljen z delom vrhovne komande in moralno svoje vojske. Cesar je obiskal tudi več bolnic in odlikoval ranjence. Imel je več govorov na svoje vojake. Končno je položil venec na grob dedžas-mača Afeverka.

Posvetovanja abesinskega generalnega štaba

Addis-Abeba, 22. novembra. Z. Dances je imel abesinski generalni štab vojno posvetovanje, katerega se je udeležil sam neguš. Neguš so ob tej priliki navdušeno pozdravljali in mu prisegali zvestobo do smrti. Kakor se doznava, je cesar ob tej priliki odlikoval nekatere oficirje.

V prestolnico še vedno prihajajo vojskači, posebno iz oddaljenih dežel, ki so pripravljeni boriti se za cesarja.

Angleški konzul na bojišču

London, 22. novembra. n. Iz Addis-Abebe poročajo, da je tamošnji angleški konzul Andrews s posebnim dovoljenjem abesinske vlade odpotoval na bojišče. Abesinsko prestolnico je zapustil s stotnikom Taylorom, pomornim vojaškim atašejem. Najprej sta odpotovala v Džidžigo. Dovoljeno pa jima je potovanje tudi še bolj na jug.

Abesinski demanti

Addis-Abeba, 22. novembra. Havas poroča: Uradno abesinsko poročilo pravi, da je poro-

čilo italijanskega vrhovnega poveljstva, da bi se bili mnogi krajevni poglavarji predali Italijanom, netočno. Prav tako izjavljajo v abesinskih vojaških krogih, da italijanski letalski napadi ne napravljajo na abesinsko prebivalstvo nobenega vtisa in da se jih prav nič ne boji.

Komunike št. 52

Rim, 22. novembra. Agencija Stefani objavlja komunikacijo št. 52, ki se glasi:

Operacije na vzhodnem Tembienu se nadaljujejo. Italijanske kolone so porazile sovražne oddelke blizu Amba Bethlema južnozapadno od Makale blizu reke Gebe. Na abesinski strani je bilo veliko število žrtev. Na naši strani so padli en oficir in dva askara. Letalstvo opravlja izvidniške polete v področju Antala in Buje.

Pred 10 dnevi...

Addis-Abeba, 22. novembra. Havas poroča: Šele zdaj se je zvedelo, da se je pred 10 dnevi — 12. novembra — vzhodno od Makale pri Bomberti vršila velika bitka, v katero so poslegli vojaški rasa Kase. Njegovi oddelki so več dni opazovali prodiranje italijanskih čet z okolišnih hribov, na kar so jih tega dne ob 7. zjutraj nepričakovano napadli. Bitka je trajala ves dan. Na italijanski strani je padlo 300 vojakov, dva oficirja in en polkovnik. Abesinci so zaplenili 4 strojnice, 200 pušk in veliko municije.

Nov poraz

London, 22. novembra. Reuter poroča iz Addis-Abebe: Tu trdijo, da so bile italijanske sile, ki prodirajo od Makale proti severovzhodu, porazene. Prišlo je do hude borbe od moža do moža, nakar so se Italijani v neredu umaknili proti Makali.

Abesinsko poročilo

Addis-Abeba, 22. novembra. Reuter poroča: Tretje uradno abesinsko poročilo se glasi:

Tekom večerajšnjega dne so razvile naše čete tako na severnem kakor na južnem bojišču zelo živalno delovanje. Naše čete vznemirjajo nasprotnika in ovirajo njegov promet z zaledjem. Izvedle so več izvidniških napadov. V krajih, ki so jih Italijani zavzeli, so stopili v akcijo posebni oddelki abesinskih čet, ki prepekujejo prebivalce čez bojišče. Zaradi svoje hitrosti in gibčnosti so posebni abesinski oddelki dozdaj še vedno pobegnili italijanskim zasledovalnim oddelkom.

Addis-Abeba, 22. novembra. AA. Havas poroča: Vesti o abesinski zmagi v bližini Makale so zelo dobro vplivale na razpoloženje prestolniškega prebivalstva in mu okrepile voljo do skrajnega odpora. Abesinska vlada namerava izdati resne ukrepe proti dobro organiziranemu vohunstvu v korist Italije, ki ga vrše v Abesiniji.

Uradno poročilo o cesarjevi vrnitvi v prestolnico pravi med drugim, da je cesarjevo potovanje tudi pri tej priliki pokazalo, kako utrjuje sedanja vojna abesinsko edinstvo. Posvobod, kamor je prišel cesar, mu je prebivalstvo izkazalo svojo zvestobo. Poročilo navaja dalje, da pristopajo k Abesincem vsak dan italijanski vojaki iz Somalije.

Avstrijski poslanik o mednarodnih in naših vprašanjih

Beograd, 22. novembra. AA. Pooblaščen minister in izredni poslanik avstrijske republike v Beogradu Schmidt je sprejel zastopnika agencije Avale in mu dal o zadnjih mednarodnih dogodkih in o odnosih med avstrijsko republiko in kraljevino Jugoslavijo tole izjavo:

Globoko vdana miru, je izjavil g. Schmidt, spremlja Avstrija razvoj mednarodnih dogodkov, ki jih je povzročil italijansko-abesinski spor, z obžalovanjem, obenem pa brez razburjenja. Naša država je že ponovno izrazila in dokazala svojo neomajno zvestobo do Društva narodov, tako da zaradi tega njenega ravnanja v vprašanju sankcij ni mogoče napočiti tolažitve. Moja država ve, kaj dolguje visoki ustanovi v Ženevi. Tega ne bo nikoli pozabil. Če pa se Avstrija ni v celoti in v vsakem oziru priključila sankcionizmu, je to storila le zato, ker jo z Italijo radi svojih višjih gospodarskih interesov veže tesno prijateljstvo. Zdi se mi, da našega gospodarskega stanja ni mogoče primerjati s položajem nobene druge države v Evropi. Izjemnost našega položaja je priznalo že več mednarodnih konferenc, zlasti konferenca v Stresi leta 1932. Avstrijsko gospodarstvo se zdaj pomika po hudem klancu navzgor. Zopet naraslo brezposelnost je zvezna vlada omejila po hudi borbi. Če tega ne bi bila dosegla, bi bile nastale dalekosežne posledice. Pretrpeti bi bila morala razna huda izkustva.

Prepričani smo, da delamo v interesu pomiritve posebno občutljivega dela naše celine in da s tem služimo splošnemu miru.

Z razvojem avstrijsko-jugoslovanskih odnosov pa sem lahko samo zadovoljen. Zaradi iskrene in odkrite politike obeh držav postajajo odnosi med njima čedalje bolj vzajemni in prijateljski. Med obema državama ni nobenega nesoglasja splošnega značaja, prav tako ni nobenih razlogov za nesporazum. Mi smo sosedji in hočemo ostati dobri sosedji. Avstrija goji globoke simpatije nasproti Jugoslaviji. Njena stabilnost in napredek sta neobhodno potrebna za svetovni mir. Vsaka teh dveh držav ima svoje posebno evropsko poslanstvo. Ti dve poslanstvi si ne nasprotujeta, marveč se nasprotno druga drugo zelo srečno

izpopolnjujeta. Zaradi tega so gospodarski odnosi med tema dvema narodoma izredno važni. Med obema obstaja srečna gospodarska odvisnost, kar je posledica njihovih gospodarskih sestavov. Zato moramo to gospodarsko soodvisnost ohraniti in pospeševati. Sosedstvo ustvarja obveznosti. Kljub gospodarski stiski in raznim gospodarskim neugodam so gospodarski odnosi med obema državama še zelo obsežni. Avstrija je na drugem mestu našega izvoza in na tretjem v našem uvozu. Turistični promet med Avstrijo in Jugoslavijo je tudi prav važen.

Na kraju je g. Schmidt pristavil: Reči hočem nekaj besedi še o odnosih na nekem drugem področju, kjer obstajajo velike možnosti za tesnejšo sodelovanja. To polje je pravecno. Avstrija je bila od nekdaj ponosna na to, da je mogla sprejemati in združevati duhovne vplive svojih sosedov. Srečni smo, ko vidimo, da jugoslovanski dijaki obiskujejo naše visoke šole in ko vidimo zanimanje, ki ga kažejo v Jugoslaviji za naše znanstvene in umetniške manifestacije. Jugoslovansko umetnost in znanost bi morali v Avstriji še bolj poznati. Na ta način bi se ti dve državi, ki si lahko dasta druga drugo toliko, še boljše seznanili. S tem pa bi se začele še bolj spoštovati in ljubiti.

Avdijence pri predsedniku vlade

Beograd, 22. novembra. b. Danes dopoldne je sprejel predsednik vlade dr. Milan Stojadinović v avdijenci nemškega poslanika na našem dvoru, von Herrena, za njim pa turškega poslanika Hasan bega.

Avtomobile in motorna kolesa
sprejemam v garazu z vso opremo proti nizkemu mesečnemu povzlatu.
Garaze in mehanična delavnica
Ivan Kopač, Ljubljana
Frankopanska 21 (tovarna Jugostoyr), telefon št. 27-75

V Beogradu so aretirali ponarejevalce bolg. bankovcev

Beograd, 22. novembra. b. Beograjski policiji se je posrečilo odkriti mednarodno bando, ki je falzificirala bolgarske bankovce po 100 in 500 levov. Policiji je uspelo v pravem momentu razkinkati falzifikatorje, ko so tihotapili preko meje 20 milijonov falzificiranih bolgarskega denarja. To odkritje se je najbolj posrečilo policiji zato, ker so imeli falzifikatorji med seboj izdajalec. Glavni vodje te bande so bili: Denis, Piperkov, Celer Josip, Dubić Strakov in Peter Dimitrijevič. Falzifikatorji so imeli že pripravljene sijajno izdelane novčanice po 100 in 1000 bolg. levov. Tovarno za tiskanje denarja so pa imeli v stanovanju P. Dimitrijeviča v Kralja Aleksandra ulici št. 3. Policija je v tem stanovanju odkrila še nekaj falzificiranih bankovcev. Dozdaj je policija zaprla že okrog deset ljudi, ki so vpleteni v to afero, ki naj bi za težke milijone ogoljufala našo sosedo Bolgarijo.

Osebnosti

Beograd, 22. novembra. b. Današnje »Službene Novine« prinašajo sledeča imenovanja: Postavljeni so: za vršilec dolžnosti načelnika mornarske komande Boris Pire, dozdaj na službi na brodu »Hvar«, za načelnika Intendanture vojne mornarice podpolkovnik Jane Ivan, dozdaj upravnik Delavnice zavoda za vojaške obleke. — Za sodnika okrajnega sodišča v Mariboru je postavljen Kuder Milan, starešina okr. sodišča v Mariboru. Za starešino okr. sodišča v Mariboru je postavljen dr. Lavrenčič Matija, dozdaj starešina okr. sodišča v p. — Za državnega tožileca v Novem mestu je imenovan Barle Gustav, dozdaj sodnik istotam. — Za namestnika državnega tožileca v Celju dr. Rus Davorin, drž. tožilec istotam. — Za sodnika okr. sodišča v Celju: Antipin Nikola, dozdaj namestnik drž. tožilec istotam. — Za sodnika v Novem mestu: Josip Prijatelj; za sodnika okr. sodišča v Novem mestu je imenovan Sporn Anton. — Za sodnika pri okr. sodišču v Ubu je postavljen Černie Stanko. — Premješčen je k glavni carinarnici v Skopju Viktor Vauhnik, dozdaj carinik v Strugi. — Prestavljen je na carinarnico v Prahuvo Ciril Švajger, dozdaj carinik v Vel. Kikindi.

Smrt Slovence v Nišu

Beograd, 22. novembra. b. Iz Niša poročajo, da je tam umrl sekretar banske uprave Jerneje Pavle.

Nova komisarija pri Zadrugi gospodarski banki in Mestni hranilnici ljubljanski

Beograd, 22. nov. b. Minister za trgovino in industrijo dr. Milan Vrbanić je imenoval za komisarija pri Zadrugi gospodarski banki v Ljubljani odvetnika dr. Ivo Česnika. Za komisarija pri Mestni hranilnici ljubljanski pa je imenoval dr. Ivana Vrtačnika, predsednika upravnega sodišča.

Kliring

Beograd, 22. novembra. AA. Pa poročilo Narodne banke je bil 22. novembra na nemškem kliringu izplačan kot zadnji avizo št. 8711 od 26. maja l. l. na italijanskem pa št. 75.725 od 7. avgusta l. l.

MacDonald ostane v vladi

London, 22. novembra. n. Pogajanja, ki naj omogočijo MacDonaldu obstoj v sedanji angleški vladi, so dobila stvarno obliko. Skušali bodo doseči, da dobi MacDonald mesto v spodnji zbornici, in sicer kot zastopnik škotskih vseučilišč.

Glede rekonstrukcije vlade prevladuje mnenje, da ne bo obsežna. Glede Churchillja se ni nobenega sklepa.

Potres na Havajskih otokih

Honolulu, 22. novembra. DNB poroča: Včeraj je bil na Havajskih otokih močan potres. Več otokov je morje zaradi tega preplavilo. Valovje je napravilo na obali ogromno škodo. Veliko število ribiških čolnov in jadrnic se je razbilo ob skalovju. Ponekod je potres porušil tudi železniško progo. Ravnatelj tamošnjega potresomerškega zavoda je že več dni naprej napovedal potres. Pričakujejo, da bodo zdaj začeli ognjeniki bruhati.

Honolulu, 22. novembra. DNB poroča: Ognjenik Kamaole je začel bruhati. Zadnji izbruh tega ognjenika je bil leta 1933.

Odmera prenosnih taks

Davčni oddelek finančnega ministrstva je poslal poziv za predložitev taksnih prijav za odmero dopolnilno prenosne takse za takšno dobo 1936 do 1940. V smislu določbe 12. priloge k tar. št. 12 takse tarife se začne s 1. januarjem 1936 nova takсна doba za odmero dopolnilno prenosne takse v razdobju od 1. januarja 1936 do 31. decembra 1940. Pod to takso spadajo vsa patrijarhska, nadškofijska, škofijska, kanoniška, župniška imetja in njim podobna, razni darovi, beneficije, cerkvena in posvetna vohila, skladi, fond, samostani, posvetne in duhovne občine, zadruge, zavodi, ustanove, društva in druga združenja, katerih članom ne pripada nikak del imetja. To velja tudi za vsa imetja delniških in drugih gospodarskih (pridobitnih) družb in združenj, katerih članom pripade določen del temeljnega skupnega imetja. Lastniki in zastopniki lastnikov, uživalci in tisti, ki imajo ta imetja, ali njihovi po zakonu določeni zastopniki ali pooblaščenici so dolžni v svrhu odmere te takse predložiti v roku od 1. do 15. januarja 1936 pristojni davčni upravi, na katere področje se nahaja določeno imetje, predpisano takšno prijavo. V prijavi je treba navesti vse nepremično imetje, ki se nahaja v naši državi, in vse

pravice, združene s temi nepremičninami, ki se smatrajo po civilnih zakonih za nepremičnine, ter njihovo vrednost. Tudi tujci, katerih imetja se nahajajo v naši državi in so podvržena tej taksi, so dolžni na enak način predložiti prijavo po svojem zakonitem zastopniku. Temelj za odmero te takse je prometna vrednost določene nepremičnine dne 1. jan. 1936. Imetje je treba prijaviti ne glede na to, na kakšen pravn način je pridobljeno, in sicer z vsemi uveljavljenimi pravicami, združenimi z njim, ne glede na to, ali je imetje vpisano v javne knjige ali ne. Obveznost za plačilo dopolnilne prenosne takse ni odvisna od tega, ali je določena pravna osebnost formalno konstituirana.

V prijavi je treba navesti vsa nepremična imetja z vsemi deli z navedbo površine, s kakovostjo uporabe in kraj, in sicer tako, da je prometna vrednost posebej navedena za vsako imetje. Od vrednosti nepremičnine se pri odmeri te takse ne bodo odštela pasiva, ki so morebiti združena z imetjem. Pri imetju, glede katerega se v takšni prijavi navede, da ni podvrženo dopolnilni taksi, je treba predložiti s prijavo tudi potrdilo pristojne oblasti kot dokaz o izpolnitvi pogojev za oprostitve, o katerih govori četrti oddelek 12. priloge k tar. št. 12 taksnega zakona; drugače ta oprostitve ne bo priznana.

Kdor je imel doslej oprostitve dopolnilne takse, si s tem ni pridobil pravice do oprostitve od dopolnilne takse za prihodnjo takšno dobo, temveč si mora ponovno priskrbeti potrebne listine kot dokaz o izpolnitvi pogojev za oprostitve dopolnilne takse, in te listine priložiti svoji takšni prijavi.

Družbe in zavodi, ki morajo javno polagati račune, morajo priložiti prijavi tudi poslednji sklepni račun. Čisto industrijska podjetja morajo priložiti prijavi tudi dokazila, da so res čisto industrijska.

Vsako prijavo je treba v pravno obvezni obliki podpisati. Davčna uprava mora po sprejeti prijavi izdati reverz o sprejemu. Prometno vrednost je treba točno navesti. Če davčna uprava dvomi o točnosti prijavljene vrednosti, bo ukrenila potrebno, da dožene pravo prometno vrednost. Če se dožene, da je ta vrednost večja od prijavljene, bo določena oseba nosila po zakonu predpisane kazenske posledice.

Kdor v roku od 1. do 15. januarja 1936 ne pošlje prijave za to novo takšno dobo ali jo pošlje pred izvršeno odmero, ali če oseba, katere imetje sploh ni bilo podvrženo tej taksi, ne predloži pravočasno ali sploh ne pošlje prijave, ali če kdo netočno navede predmete, ki jih je treba prijavljati, ali ne prijavi nepremičnin, ki so sestavni del imetja, bo nosil posledice iz točke 3 oziroma 4 oddelka 5 priloge 12 k tarifni št. 12 taksnega zakona. (AA.)

V gozdu napaden in okraden

Pred 14 dnevi je bil v Bučki pri Sevnici konjski sejem, katerega se je udeležil tudi 75letni lno Miha, posestnik in gostilničar v Zagorju ob Savi. Namenil si je kupiti konja. Na sejmu je res kupil konja, a mu ni bil všeč in ga je med potjo prodal nekemu gospodarju v sosednji vasi. Pri tem je preku-pil 70 Din. Denar je skrbno spravil v list-nico, ki jo je imel v žepu na notranji strani telovnika. V suknjiču je imel navadno denar-nico, v kateri je imel drobiža za 100 Din.

Bilo je že pozno popoldne, ko se je starček napotil na kolodvor proti Sevnici. Pot se je vila skozi gozd. V hosti ga je nenadoma iz zasade napadel neznan repar, ki je starčka z vso silo udaril za vrat, da se je iz strahu sesedel v grmovje ob poti. Z bliskovito nagli-co mu je repar odvzel kratko suknjo in suk-njič, v katerem je imel denarnico. Na srečo je denar, ki ga je izkupil za konja, imel v notranjem žepu telovnika, ki ga mu tat ni mogel odvzeti.

Starček se niti dobro ni zavedel, ko jo je napadalec urno popihal. Ker je nastopil že mrak, se starček ni ugal nadaljevati poti in je ostal kar v gozdu, kjer si je napravil le-žišče kar iz praproti. Tu je prebdel vso noč v strahu, proti jutru se je pa zopet vrnil k onemu gospodarju, kjer je prodal konja in mu povedal, kaj se mu je prejšnjo dan pri-petilo. Nato je nadaljeval pot na postajo v Sevnici in od tam se je vrnil z vlakom do-mov, seveda brez suknjiča, suknje in klobu-ka.

Vič

Pripravljalni odbor »Gospodarskega, kulturnega in narodnega društva Vič pri Ljubljani« vjudno vabi, da se udeležite ustanovnega občnega zbora, ki bo v soboto dne 23. novembra ob 20. v gostilni Jelenik, Rožna dolina, s sledečim dnevnim redom: 1. poročila, 2. volitev predsednika in odbora za namestniki, 3. volitev nadzorstva, 4. do-ložitve članarine in članskih ter društven- nih prispevkov, 5. razni predlozi, nasveti in vprašanja. Na občnem zboru bo poročal tudi bivši ban g. dr. Dinko Puc.

Narodno gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri.

23. novembra, sobota: Bratomor na Metavi. Red A.

24. novembra, nedelja: ob 15. uri: Frak ali Od krojačka do ministra. Izven. Znižane cene. — Ob 20. uri: Kako zabogati. Izven. Znižane cene.

OPERA

23. novembra, sobota: Pri belem konjicku. Izven. Globoko znizane cene od 24 Din navzdol.

24. novembra, nedelja: ob 15. uri: Manuelle Nitouche. Izven. Znižane cene. — Ob 20. uri: Madame Butterfly. Izven. Znižane cene.

Sentiakobsko gledališče

23. novembra, sobota: Skandal pri Bartlettovih (Vzorni soprog).

24. novembra, nedelja: Skandal pri Bartlettovih (Vzorni soprog).

Nov val šovinizma na Koroškem

Naš list se je že od vsega početka z veliko vnueno zavzemal za pravice naših za mejo. Tudi naši Koroški smo v okviru obsega našega lista posvetili vsi tisto pozornost, ki se nam je zdelala posebno na mestu. To pa iz dveh razumljivih razlogov. Najprej zato, ker se zavedamo, da nas v tem boju ne podpirajo samo načela najelementarnejše človeške pravice, marveč pisana določila mednarodnih pogodb (v avstrijskem primeru senžermenskega mirovnega dogovora), ki so jih države tudi formalnopravno dolžne izvrševati. Potem pa še zato, ker imamo podobne obveznosti glede narodnih manjšin tudi mi in jih do vseh podrobnosti in lojalno izvajamo napram vsem, torej tudi napram Nemcem, ki se ne morejo pritoževati, da bi jim po matčevsko rezali kruh.

A kako se v zameno postopa z našimi brati na Koroškem? Naši posebni dopisniki pogosto opozarjajo našo javnost na žalostne razmere, v katerih žive naši onkraj Karavank, odkar je v Avstriji zavel takozvani avtoritativni veter novega režima. In prav te dni smo prejeli nova, še hujša poročila, ki nam narekujejo, da napišemo na tem mestu nekaj načelnih besed o vprašanju naše manjšine na Koroškem. To pa zato, da z vso odločnostjo opozorimo merodajne avstrijske faktore, da je mera naše potrpežljivosti polna. Povedati jim hočemo z vso odkritostjo, da v bodoče ne bomo več mogli verjeti njihovim ponovnim izjavam o dobri in najboljši volji za korektno postopanje z onimi, ki so kri naše krvi, pa čeprav pod oblastjo tuje države, če besedam ne hodo čimprej in brez oklevanja sledila tudi — dejanja. Lojalno in brez prikrivanja smo prinašali Schuschniggove in Starhembergeve obljube o popolnem spoštovanju vseh pravic, ki jih je Avstrija dolžna priznati naši manjšini, a danes prav tako odkrito očitmo vsem tem merodajnim gospodom, da svojih obljub niso izpolnili.

Naša obsodba ni brez podlage. Dobro vemo, da so nekateri politični krogi v Avstriji že sami spoznali absurdnost in nemogočnost dosedanje manjšinske politike uradne Avstrije, zlasti glede postopanje s koroškimi Slovenci. Dobro pa vemo, da so nekateri krogi zaradi tega pokazali že nekaj volje in pripravljenosti, da regulirajo n. pr. vprašanje šolskega pouka na način, ki bi se vsaj nekoliko oziral na nujne potrebe in pravice narodnih manjšin v Avstriji. Ta pripravljenost ni naša izraza samo v lokalnih pogajanjih med zastopniki našega in nemškega naroda na Koroškem, temveč je bila večkrat tudi potrjena v raznih govorih in izjavah današnjih merodajnih in odgovornih državnikov, tako da je bilo dovoljeno vsaj upanje, da bo to osnovno vprašanje rešeno na pravičen način.

Naši onkraj Karavank pa so bili v tem upanju ponovno varani. Namesto zaželjenega sporazuma je nastopila spet močna šovinistična reakcija, ki se je prav te dni tako silno razrasla, da vzbujala upravičen strah slovenske manjšine, kakor je to v zadnjih številkah poudaril tudi »Koroški Slovenec«. Stara nemška nacionalna fronta se spet obnavlja. Mnogo se prostaske protislovenske grožnje. Pojavljajo se letaki hujšakaške vsebine... Tako so bili pred kratkim po Podjuni raztreseni zeleni listki z uvodom: »Deutsch ist unser Dravestrand«, ki pozivajo na boj proti vsemu, kar je slovensko. Podobna poročila prihajajo iz Kotnare vasi. Na letakih ni seveda navedena ne tiskarna ne odgovorna beseda. To pa pomeni, da stoji v ozadju tajna organizacija, ki si vsled protipostavnega dela ne upa na dan.

A če so to lajnosti, kaj naj rečemo o prostaskih in nesramnih izjavah nekega Taurerja na zborovanju Heimatschutz v Dobri vasi, ki niso žaljive samo za naše brate onkraj Karavank, namreč za ves naš narod in tudi našo državo. Ze ti primeri, nabrani v eni sapi iz številnih poročil, dovolj zgornjavo govore o poživljeni reakciji proti naši manjšini na Koroškem. Bodo-li merodajni krogi na Dunaju, ki so jim ti dogodki gotovo prav tako znani kakor nam samim, še vedno slepi svet s svojimi obljubami, ko pa v isti mah dopuščajo izjave, kakor so Taurerjeve v Dobri vasi, ali ščevanja, kakor so v navedenih letakih?

Tako vidimo, da je šovinistična reakcija na Koroškem napela vse sile, da bi že v začetku onemogočila vsak najmanjši in najskromnejši poskus sporazuma. In kaj naj rečemo o odlašljanju naših županov, o čemer smo v našem listu že obširno poročali?

Ali ni v vsem tem dobro premišljen načrt avstrijskega »Herrenvolka«, ki se premeteno skriva za uradnimi obljubami in sproti onemogoča vsako zboljšanje razmer tudi tam, kjer je to v interesu same uradne Avstrije? Ali pa morda žive uradni krogi na Dunaju še vedno v iluziji, da se za koroške Slovence, ki jih ščitijo mednarodne pogodbe, zares ničče ne bo zavzel?

V interesu avstrijskih Nemcev menda tudi ni, da Jugoslavijo prisilijo na represalije nad njihovimi »brati« pri nas, ki zaradi svoje prikriti propagande po direktivah nevidnega vodje to v polni meri zaslužijo. Bodi to naš poslednji opomin vsem, ki so po pisanih postavah odgovorni za postopanje z našimi onkraj Karavank, s katerimi nas preko politične meje spaja ista nerazdružljiva duševna vez!

Radio

Sobota, 23. novembra.

Ljubljana: 12.00 Reproducira glasba, 12.45 vremenska napoved, poročila, 13.00 napoved časa, objava spreda, obvestila, 13.15 reproducirana glasba, 14.00 vremenska poročila, borzni tečaji, 18.00 Radijski orkester, 18.40 Poročila zunanje politične vprašanja (dr. Alojzij Kuhar), 19.00 napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava spreda, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 Prenos iz Splita, 21.00 Dalmatinski zvoki, 22.00 napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava spreda, 22.15 Orglice in harmonika (gg. Stanko Avgust, Petan).

Spomenik Viteškega kralja v Kamniški Bistrici

Kamniška Bistrica, 22. nov.

V dvorcu v Kamniški Bistrici je tiho že celo leto. Nič več ni veselja tod okrog. Vse pa še spominja na čase, ko smo srečni pozdravljali kraljevsko družino, ki je tako pogosto zahajala v našo tiho dolino. Ni več vselega smeha kraljevičev, ki so se tu v planinskem zraku počutili kot doma. Tudi Njega ne bo več med nas, ki nam je bil tako mil gost. Meščanska Korporacija v Kamniku Mu postavlja skromen spomenik,

v spomin in v znak hvalečnosti za vse, kar je storil za nas.

Pobudo za zgraditev spomenika je dal vladni svetnik g. Vidic, osnutek in načrte pa je izdelal inženjer g. Kovacic. Obelisk bo trikotne oblike z lepim posvetilom in večno lučjo na vrhu. Sestavljen bo iz surovo obdelanega kamena in bo stal ob skalah na travniku pred dvorcem.

Tako bo tudi v Kamniški Bistrici večno živel spomin na kralja-mučenika.

Obsodba zavržene mlade nezakonske matere

Tragedija 23 let stare delavke Zofke Lilek

Maribor, 22. novembra.

Pred velikim senatom mariborskega sodišča je stala 23-letna delavka Zofka Lilek iz Svečic. Mlado dekle, po vtisu bolno, je odgovarjalo kar za tri zločine. Izmed teh tudi po paragrafu 167 kaz. zak. zaradi umora svoje 4-letne nezakonske hčerke Erne. Drugi prestopki je lažja poškodba delavke Nutburge Pakove, odgovarjala je pa tudi za zelo hudo telesno poškodbo svojega zaročenca Cvajdika Jožeta.

Ozadje žalostnih dogodkov

Ozadje teh dogodkov je nesrečno ljubzensko razmerje, ki ga obtožnica popisuje takole:

Zofka je hči revnih staršev in si je zgodaj morala sama iskati zaslužka in kruha. Borba za obstanek jo je dovela v sladkogorsko tovarno papirja, kjer se je seznanila z Joškom Pezdikom. Med njima se je razvilo ljubavno razmerje, ki ni ostalo brez posledic. Kot 18-letno dekle je Zofka povila deklico, ki so jo krstili za Erno. Kmalu pa jo je njen prvi fant začel zanemarjati in za nedolžnega otroka je morala skrbeti sama. Po nekaj mesecih se je seznanila z delavcem Jožetom Cvajdikom. Tudi med njima je nastala goreča ljubezen, ki je v teku časa pri Zofki povzročila veliko ljubosumnost. Če je Joško govoril s kakim dekletom, je bila vsa besna. Posebno mržnjo pa je gojila do svoje tovarišice Pakove.

Usoden dan

16. avgust je bil za Zofko usoden. Na neki koruzni njivi se je Zofka skrila, da bi opazovala, ali se bosta sestala Pakova in njen Cvajdik. V resnici jo slutnje niso varale. Po bližnji poti sta prišla Pakova in Cvajdik. Proti obema se je zagnala Zofka, iztrgala Pakovi steklenico iz rok in jo razbila na njeni glavi. Nutburga je jedva ušla razkačeni obtoženci, ki je nato zasledovala svojega zaročenca.

Cvajdik se je napotil proti večeru na dom Pakove, da bi se prepričal o posledicah spopada z Zofko. V bližnji hiše ga je pa

Mura je pa naplavila trupelce...

Pri današnji razpravi je povedala, da je odšla na obrežje Mure, kjer je z otrokom v naročju v samomorilnem namenu skočila v deročevalce. Kaj se je z njo pozneje zgodilo, se ne spominja. Ko se je prebudila, se je znašla na sipni, otroka pa ni bilo nikjer. Šele čez nekaj dni je trupelce tega otroka naplavila Mura pri Črenšovcih.

Po vsem tem se je napotila v Maribor in na sodnijski izpovedala, kaj se je zgodilo.

Obsojena

Danes je pri obravnavi nesrečna Zofka vse priznala. Na predlog njenega zagovornika dr. Stajnka jo je pregledal psihater, ki je ugotovil, da je precej omejena in da ni odgovorna za svoje dejanje. Po kratkem posvetu je dr. Tombak razglasil sodbo:

Zofka Lilek je bila obsojena na 6 let in tri mesece ječe

Ko je Zofka slišala sodbo, se ji je najprej zvil iz prsi strašen krik, nato pa je začela krčevito jokati. Tudi med vsemi navzočimi je to vzbudilo sočutje z nesrečno nezakonsko materjo, ki je postala zločinka, kakor vse kaže, ne po svoji zločinski nagnjenosti, temveč po krivdi ljudi in razmer, v katerih je živel.

Stavka rudarjev v Poličanah

traja dalje. Rudarji čakajo na lastnika dr. Klučenka

Poljčane, 21. novembra.

Včeraj smo obširneje poročali o stavki 118 rudarjev tukajšnjega premogovnika Stanovskega, ki so v obrambo svojih odpuščenih tovarišev pričeli s štrajkom.

Kot navedeno, bi se imela v sredo 20. t. m. vršiti ponovna razprava med lastništvom rudnika in zastopniki stavkajočih rudarjev. Vendar tudi tokrat ni prišlo do pogajanj in do danes položaj še ni razčiščen. Stavka traja dalje. Ko so se namreč predpoldne zbrali zastopniki rudarjev k posvetovanju, da ob prisotnosti okrajnega glavarja in namestnika rudarskega glavarstva razpravljajo o obupnem in nevzdržnem položaju naših rudarjev, jim je edini navzočini zastopnik lastništva g. Steiner izjavil, da žal nima kompetence za odločanje o izpolnitvi ali odklonitvi stavljenih rudarskih zahtev. Zato je bila nadaljnja razprava ustavljena. Razgovori so določeni nanovo na ponedeljek 25. t. m., ko prispe lastnik dr. Klučenka.

Popoldne istega dne so imeli stavkajoči svoj sestanek pri Mahoriču, kjer sta jim njihova zastopnika gg. Arh Jurij kot tajnik Zveze rudarjev Jugoslavije in Jože Golmajer, zastopnik Delavske zbornice, objasnili stvarni položaj. Rudarji so vzeli njih izjavo na znanje ter se drže trdno in ne odnehajo od svojih upravičenih zahtev, za vedajoč se, da jim nihče ne more krati pravice do uveljavljanja človeških in splošno državljskih pravic. Izvolili so potreben stavkovni odbor, ki bo do nadaljnjega kot njih zakoniti zastopnik odredil za časa stavke potrebno varnostno službo v rudniku in drugo.

Simfonični radijski koncert

V ponedeljek 25. t. m. bo priredila Radiofonska oddajna postaja v Ljubljani v dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici simfonični koncert.

Poseben povdarek prvega koncerta se kaže v sporedu, ki je enotno zaokrožen. Predvajala se bo le romantična glasba, in sicer za uvod Carl Marija Weber: Oberon. Osrednja točka pa bo koncert v A-duru za klavir in orkester, kompozicija Franza Liszta, kate-rega 50 letnice smrti se bomo kmalu spominjali. Dalje je na sporedu še Richard Wagner: Siegfriedova idila ter Edward Grieg: Iz lirčne suite a) Norveški kmečki pohod, b) Nocturno, c) Pohod škrtov.

Program bo izvajal radijski orkester pomnožen s člani opernega orkestra, klavirski solo pa g. prof. Pavel Šivic. Kot dirigent se bo predstavil prvič na koncertnem odru v Ljubljani g. Drago Mario Šijanec, ki je bil nastavljen s 1. septembrom na podlagi natečaja za dirigenta radijskega orkestra. Vkljub svoji mladosti (rojen 1907 v Pulju) ima že mnogo uspešnega glasbenega udejstvovanja za seboj.

Krani

Na Ljudski univerzi bo predaval v soboto 23. t. m. dr. Jože Willan »Rapallo in Slovenec«. Predavanje bo v gimnazijski telovadnici ob 20. uri. Vabljeni vsi!

Umrl je davčni sluga v p. g. Peneš v starosti 65 let. Bodi mu zemljica lahka. Žalujemo naše sožalje!

Kino Sloga

Ljubljanski Dvor Tel. 2730

Šlager opereta

dunajskega humorja in lepega petja veselja in zabave

Prigodbe iz „Wienerwalda“

Magda Schneider, Wolf Albach Retty, Leo Slezak in Georg Aleksander

Danes ob 16., 19.15, 21.15

Zanimiva umetnostna razstava

Že spomladi ob Oeltjenovi razstavi v Jakopičevem paviljonu, ko je z njim razstavljala tudi njegova soproga plastiko in grafiko, smo imenovali ime slavnega grafika Luigija Kasimirja kot brata te v Ptuj rojene in tam živeče umetnice. Jutri pa Luigi Kasimir otvori v Ljubljani veliko razstavo svojih grafičnih del, s katerimi je njegovo ime zaslovelo po vsem svetu. Kakor so se proslavili stari Holar ter naša Janša in Schütz z vedutami mest, je Kasimir spet uvedel v moderno umetnost velike vedute mest in pokrajin. Tehnika njegova je pa prav specialna, saj so njegovi listi tiskani v večih barvah in pred očajo razna velemesta in njih okolico, predvsem pa mesta iz Amerike, Mehike, Španije, Francije, Avstrije in drugih držav. Posebno obilno je zastopana tudi Jugoslavija s slovenskimi mesti, predvsem z umetnikovim rodnim Ptujem, Mariborom, Celjem in Ljubljano, poleg tega ima pa tudi več listov iz Dalmacije ter par lirskega podeželskih motivov. Za danes omenjamo samo še to, da vsi večji inozemski muzeji hranijo Kasimirjeva grafična dela.

Poleg njega pa razstavlja tudi njegova soproga Tanna Hörsne grafike podobne vsebine in tudi več risb. Otvoritev razstave bo jutri ob 11. v Jakopičevem paviljonu, ko bo o L. Kasimirjevem delu govoril konservator gospod dr. France Stele.

Zanimivo, toda težko in nevarno delo plovcev

Na sprehodu v Kamniško Bistrico se ne hote ustaviš ob vodi pri plovcih, ki plovijo les po narasli Bistrici. Čas plovbe pomeni za tukajšnje prebivalce isto, kar pomeni za ribiče na severu odhod na Island. To je doba, v katero se zasluži denar, doba, ki pomeni mnogo trpljenja, a zato tudi težko pričakovani zaslužek.

Delo, ki je na pogled zelo zanimivo, je v resnici težko in nevarno, zato ga lahko opravlja samo oni, ki se je s tem delom seznanili že v zgodnji mladosti. Le zdrava in krepka človeška narava more vzdržati skoro ves dan do kolen v mrzli in deročji vodi, vedno v nevarnosti, da ga zadene težko bruno, ali pa spodnese deroča reka. Njihovo delo obstoja v tem, da rešujejo bruna in drva, ki so se zataknila ob velike skale in obrežne korenine, pri tem pa morajo seveda čisto globoko v vodo. Vse naprave so pri tej tako zvani divji plovbi silno primitivne, kar pa ni krivda podjetja, v čigar režiji se plovba vrši. Težko je usmeriti in ograditi tok deročje reke. Večje varnostne in usmerjevalne naprave bi seveda prihranile delavstvu mnogo naporov, toda silen tok vode bi jih sproti podiral in odnašal, kajti plovba se more vršiti samo spomladi in jeseni, ko Bistrica močno naraste.

Edino v opremljeni bi se plovcem lahko v marsičem pomagalo. Visoka gumijasta obvala bi bila tu prav na mestu, seveda si jih delavstvo samo že pri itak nizkih plačah ne more nabaviti. Človek se čudi vztrajnosti delavstva pri tem delu, a kljub temu se tudi tu izkorišča delavce, posebno tisti jih izkoriščajo, ki se v imenu delavcev za plovbo pogajajo.

Preprečen drzen vlom

Maribor, 22. novembra.

V pretekli noči okoli 24. ure je prišel domov večernogovec Pregrad. Veliko je bilo njegovo začudenje, ko je odprl večna vrata vhoda v Cafovi ulici in videl, da je ob zidu prislonjena lestev. Takoj je zašutil, da je na delu drzen vlomilec, in je odhitel na stražnico. Policija je takoj obkrožila okolico Pregradove trgovine, vendar je vlomilec medtem že srečno odnesel pete. Na strehi kina Unionsa so našli 30 metrov dolgo vrvo, po kateri je vlomilec preplezal 5 metrov visok zid. Našli so tudi torbo, v kateri je bilo več pol rjavega ovojnega papirja in motova, kar si je vlomilec pripravil za omojanje plena. V naglici pa je vlomilec pozabil tudi dežnik. Policija se vestno trudi, da vlomilca izsledí.

Lažni delegat in poddeljevalec odlikovanj obsojen

Maribor, 22. novembra.

Pred malim kazenskim senatom se je danes zagovarjal 54-letni češkoslovaški državljani Jaromir Risy. Obtožnica mu je očitala, da je izvršil več držnih prevar. Tako se je izdal za delegata londonskega mednarodnega razstavnega odbora in je v tem svojstvu pobiral večje zneske za »takse«. Barantl je pa tudi z različnimi odlikovanji in na ta način izvalil od nekaterih slavohlepnih prav čedne zneske. Sodniki so ga obsojili na 6 mesecev strogega zapora, po prestani kazni pa bo izgnan iz Jugoslavije.

Gospodarstvo

Nadomestilo za sankcije?

Usoda našega lesnega izvoza

Ljubljana, 22. novembra.

Slovensko gospodarstvo je že pred uveljavitvijo sankcij s skrbjo in vso resnostjo vsepovsod poudarjalo usodne posledice novega položaja. Posebno resnoba je bil ključ iz vrst lesne trgovine in industrije ter lesnih proizvodov sploh. Upravičeno skrbijo za usodo našega gospodarstva so merodajna mesta skušala ublažiti s tem, da bomo dobili nadomestilo za izgube, ki nam jih bodo prinesle sankcije. — Sankcije so sedaj uveljavljene. Nanje je Italija odgovorila s protisankcijami, ko seveda tudi naša država kot članica DN ni bila izvzeta od teh mer. Če na splošno upoštevamo naš izvoz v Italijo, potem vidimo, da so te protisankcije zlasti prizadele naš lesni izvoz, ki je bil z izgubo italijanskega tržišča takorekoč reduciran na minimum. Prav te dni pa že razširjajo nekateri listi vesti o nadomestilu za izgubo italijanskega lesnega trga. Poročila pravijo, da so se nekateri države medsebojno sporazumele glede medsebojne pomoči, tako da bi naša država mogla plasirati svoj dosedanj lesni izvoz v Italijo v te države. Podobna je pravila te vesti, da bodo te države izpolnile dano obljubo glede nadomestil za sankcije. In končno napovedujejo te vesti, da bo prišlo v naše luke 25. t. m. 8 velikih parnikov, ki bodo naložili večje količine našega lesa, in sicer za Aleksandrijo, Alžir, Španijo, 9000 kub. metrov za Južno Ameriko, trije parniki pa bodo naložili večjo količino finega lesa za London in Manchester. Če se to uresniči, pripominjajo nekateri časopisi, potem v našem izvozu ne bo zastoja, pač pa se bo izvoz celo povečal.

Ta poročila se prav prijetno berejo. Vendar pa je naša dolžnost, da jih ne le kritično sprejemamo, ampak še bolj kritično presodimo, zlasti s stališča slovenskega lesnega gospodarstva. Znano je namreč, da je slovensko lesno gospodarstvo v tehničnem pogledu prirojeno le za bližnji celinski izvoz, torej izvoz, kakršen je bil v Italijo. Zato tudi ni bil slučaj, če je doslej odpadla večina slovenskega lesnega izvoza na celinski izvoz na krajše proge. Ta način izvoza pa ni utemeljen le v tehnični prirojenosti slovenskega lesnega gospodarstva, marveč, in to je treba še prav posebno naglasiti, v malopodjetnosti in finančni šibkosti. S tega stališča je dovolj razumljivo, če se naša slovenska lesna trgovina ne more spuščati v riskantne zaključke za daljšo dobo in daljše proge. V tem ni nič konservativnosti, temveč nujno dejstvo, s katerim je morala računati in se boriti naša domača nacionalna trgovina, ko se je vse od prevrata naprej z žilavostjo in skrajnimi naporji otresala spon tujega kapitala. Razumljivo je, da se v tej težki borbi za nacionalno samostojnost ni utegnila v tako kratki dobi razviti v razsežno gospodarsko panogo, ki bi razpolagala z ogromnimi kapitali. Če bi bila

v tej svoji borbi deležna razumevanja in podpore, kakršne so bila deležna lesna podjetja drugod, in če bi ne jela že vsa zadnja leta pod bremenom splošne gospodarske stiske, bi nemara v tem trenutku lahko odločneje posegla v vprašanje nadomestil za sankcije ter si seveda tudi mogla izvajati pravičen in odgovarjajoč delež pri novem izvozu, ki se nam sedaj obeta kot nadomestilo za izgubo italijanskega izvoza. Zadnja leta splošnega zastoja pa se je slovensko lesno gospodarstvo docela finančno izžepalo. Ta izžepanost na žalost usodno vpliva na celokupno gospodarstvo Slovenije. Kriv pa te izžepanosti ni le splošen položaj, temveč zlasti skrajno neugoden plačilni promet v kliringu, ki je takorekoč uničil kreditno sposobnost in izžedel do zadnjega vse finančne zaloge ter ohromel našo lesno trgovino.

Spričo takega položaja ni nič nenavadnega, če so že nekatera prej tako trdna lesna gospodarstva ustavila po uvedbi sankcij svoje obrate. Po tej poti bodo šla še mnoga druga podjetja. Na tak način se bo seveda, če od nikoder ne bo izdatne pomoči, upropastila naša največja slovenska gospodarska panoga. Blagodatni nadomestil za sankcije bodo spričo takih okoliščin lahko deležna samo lesna velepodjetja, kakor je n. pr. »Sipad« in podobna, ki so že po svojem produkcijskem in tehničnem ustroju prirojena tudi za trgovino na daljše proge ali celo za čezmorsko trgovino, ter so poleg tega še deležna zadržane razumevanja in zaščite. Ta bojazen, ki se pojavlja na slovenskem tržišču, je gotovo upravičena. Kljub prijetnim poročilom, ki jih razširja nekateri časopisi o blagodatnih nadomestilih in novem izvozu, se vendarle lahko zgodi, da bo slovenski les pri tem popolnoma pozabljen in neupošteván. Pomisliti moramo samo na dejstvo, kje naj naš slovenski, finančno popolnoma izžepani izvoznik dobi sredstva za prevoz, recimo samo do Saške, če ne še dalje? Kako naj v tej stiski nenadoma popolnoma preusmerimo svojo lesno trgovino, jo produkcijsko in tehnično preustrojujemo ter postanejo napram trdnemu finančno podprtim velepodjetjem celo konkurenčni? V tem položaju je to izključeno. Zato pa je dolžnost države in vseh merodajnih činiteljev, zlasti naših slovenskih, da se v teh usodnih trenutkih z vso resnostjo in brez odlašanja zavzamejo za življenjske interese slovenskega gospodarstva.

Neobhodno potrebno je, da se nujno priredi gospodarsko anketo, pri kateri naj sodelujejo tudi merodajni činitelji, o finančnem vprašanju slovenskega lesnega izvoza, o slovenskem lesnem deležu pri tem novem izvozu, o odjemu našega lesa itd. Razumljivo pa je, da je treba vsa ta vprašanja razpravljati nemudoma in brez kakršnihkoli vplivov, ki bi zapostavljali slovenski les.

godbe. Za že naročeno, pa še neporavnano blago je dogovorjeno obročno odplačilo v teku poldruga leta. Švicarske terjatve v Italiji znašajo približno 18 milijonov frankov.

— Italijanski in nemški kliring. Po poročilu Narodne banke je dne 21. novembra t. l. izplačana na nemški kliring poslednja aviza št. 8697 z dne 25. maja t. l., na italijanski pa št. 75.695 z dne 7. avgusta t. l.

— Trgovinska pomorska konferenca, ki bo v Zenevi, se prične v ponedeljek. Med 24 državami, ki bodo zastopane na tej konferenci, je tudi Jugoslavija. Na konferenci bodo proučevali vprašanje delovnega urnika za mornarje na trgovskih ladjah in o številnem stanju posadk na posameznih ladjah.

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 22. novembra. Amsterdam 2967-43 — 2982-03, Berlin 1756-08 — 1769-95, — Bruselj 743-11 — 748-17, Curih 1424-22 — 1431-29, London 216-48 — 218-53, Newyork 4365-35 — 3301-66, Pariz 289-53 — 290-97, Praga 181-76 — 182-86, Trst 354-67 — 357-75.

Curih, 22. novembra. Beograd 7-—, Pariz 20-35, London 15-27, Newyork 309-125, Bruselj 52-30, Milan ne notira, Madrid 42-1750, Amsterdam 208-35, Berlin 123-90, Dunaj 57-20, Stockholm 78-75, Oslo 76-75, Kopenhagen 68-15, Praga 12-77, Varšava 58-05, Atene 2-90, Carigrad 2-45, Bukarešta 2-50, Helsingfors 6-73, Buenos-Aires 0-8450.

VREDNOSTNI PAPIRI

Zagreb, 22. novembra. 7% invest. posojilo 77-79, Vojna škoda 354-855, 4% agrarne obveznice 44-46, 7% Bler 70-71, 8% Bler 80-81, 7% posojilo hipot. banke 74 den., 6% beg. obveznice 60-61-70, Narodna banka 6000 den., Agrarna priv. banka 229-231, Dunaj-Zagreb 871-50 — 881-50 — 876-50, Dunaj-Beograd 875-57 — 865-57, Grčija-Zagreb 28-65 — 29-30 — 29-00, Grčija-Beograd 29-60 — 28-90, Priv. kliring London-Zagreb 249-20 — 250-80 — 250, Priv. kliring London-Beograd 254-18 — 252-58, Priv. kliring Madrid-Zagreb 620 den., Madrid-Beograd 625 povpraš., 7% tab. pos. v Parizu 78 den.

BLAGOVNO TRZIŠČE

Sombor, 22. novembra. Pšenica bačka okol. Sombor 153-155, gornja bačka 156-158, sremska in slavonska 154-156, gornja banaška 160-162, bačka ladja kanal 155-157. Rž ne notira. Oves in ječmen neizpremenjeno. Koruza bačka in sremska 95-97, bačka in sremska sušena 90-92, dec. januar 83-85. Moka bačka og ogg 240-260, št. 2 220-240, št. 5 200-220, št. 6 180-200, št. 7 160-180, št. 8 105-110. Otrubi in žolj nespremenjeno. Tendencea čvrsta. Promet 51 vagonov.

Novi Sad, 22. novembra. Pšenica bačka 158-162, bačka ladja Tisa Begej 166-168, slavonska 160-162, sremska 158-160, banaška 159-162. Oves nespremenjen. Rž ne notira. Ječmen nespremenjen. Koruza bačka in sremska 96-98, banaška 95-97. Moka bačka in banaška og ogg 235-255, št. 2 215-235, št. 5 195-215.

Poslužite se naše kemične čistilnice, pralnice in svetlobikalnice za obiske, perilo in ovrtnike

Se priporoča SAVS STANE, LJUBLJANA Tyrševa 36 Cerkevna ul. 1 (Trnovo)

V vsako hišo

najcenejši

dnevnik

„Glas naroda“

215, št. 6 175-195, št. 7 145-160, št. 8 105-110. Fižol neizpremenjen. — Otrubi bački in sremski jula vreče 83-85, banaški jula vreče 82-84, bački jula vreče ladja 83-85. Tendence čvrsta. Promet srednji.

= Sport =

Nogometni brzoturnir

S. K. Slavije v Ljubljani na igrišču S. K. Jadrana, v nedeljo ob 13. uri

Najmlajši ljubljanski nogometni klub S. K. Slavija, pripravlja za nedeljo ljubiteljem nogometa lepo presenečenje: brzoturnir s sodelovanjem S. K. Ilirije, S. K. Hermesa in S. K. Jadrana. Tekme se bodo odigrale po 2-krat 20 minut v naslednjem vrstnem redu:

Ob 13 prvi par: S. K. Hermes — S. K. Slavija; ob 13.50 drugi par: S. K. Ilirija — S. K. Jadrana; ob 14.40 tretji par: premaganca prvih dveh tekem; ob 15.30 četrti par: zmagovalca prvih dveh tekem.

Sodelujoči klubi so se obvezali nastopiti s svojimi prvimi garniturami in je radi tega pričakovati lepega nogometa, kakršnega že dolgo nismo videli. V zadnjem času smo gledali le ostre borbe za točke, torej nam bo ta turnir prinesel igro, ki bo res lepa za oko in ki navdušuje. Da bodo udeleženci še bolj animirani, bosta prejela zmagovalca tretje in četrte tekme lepa darila.

Opozarjamo že sedaj pristaše nastopajočih klubov na ta turnir, ki bo gotovo vsakega gledalca zadovoljil.

Priprava jugoslov. plavačev na olimpijado 1936.

Jugoslovanski plavalni savez je na eni svojih zadnjih sej odredil, da bo postal na olimpijske igre, ki bodo od 8. do 15. avgusta 1936 našo waterpolo reprezentanco štatefo plavačev za 4 x 200 m prosti stil.

Za štatefo pridejo za sedaj v poštev tile plavači: Ciganović (Jug), Gazzari (Jadrana), Villan (Ilirija), Mini in Stocker (Viktoria — Sušak). Ta ekipa seveda še ni povsem definitivna.

Izbera moštva za našo waterpolo reprezentanco bo po predhodnem turnirju, ki bo pokazal naše najboljše waterpoliste, ti pa bodo potem trenirali pod prilikami, ki bodo slične onim v Berlinu (bazen, hladna voda).

Jugoslovanski plavalni savez je tudi že osnoval poseben fond za priprave svojih tekmovalcev.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pisemna vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakmah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

KUPIM HRANILNO KNJIZICO kmetske posojilnice z vlogo do Din 15.000.—. Ponudbe pod »Knjižica« na upravo lista.

GRADBENI RISAR, absolvent 3 letnikov gradbene srednje šole, z večletno prakso išče primernega zaposlenja. Ponudbe na upravo pod »Gradbeni risar«.

DIJAKU-NIZJESOLCU nudim ceneno stanovanje z zajtrkom in event. pomoč pri učenju. Cena po dogovoru. Ljubljana, Rožna ul. 7/I.

VILA na lepi točki ljubljanske okolice naprodaj. Prostran vrt, sadovnjak, gozd, krasna lega ob vodi. Primerno zlasti za letovišče ali za upokojenca. Radi premostitve se pocieni prodaj. Ponudbe pod »Izredna prilika« na upravo »Glasa naroda«.

V MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI je bil najden manjši znesek denarja. Eventuelni reflektant naj se zgleda med uradnimi urami.

Smotrena agrarna politika v ČSR

Dr. Hodža o načrtnem gospodarstvu

Novi predsednik češkoslovaške vlade, dr. Milan Hodža, je na poslednjem zasedanju izvršilnega odbora češkoslovaške agrarne stranke obširno govoril o načrtnem gospodarstvu. Iz tega govora posnemamo:

Poskusili smo prelomiti s starimi gospodarskimi načeli, ker je bilo edino na ta način mogoče obvarovati naše kmetijstvo v sedanjih dobi gospodarske krize pred popolnim propadom. Menim, da je naš poskus uspel. Nismo se zadovoljili samo z ugotovitvijo, da je padel star sistem gospodarskega liberalizma, temveč smo ustvarili osnove novega sistema, kakaj v bistvu našega kmetijskega gibanja je, da skušamo poleg kritike vsake slabosti tudi nadomestiti z dobro. Sistem našega žitnega monopola je popolnoma uspel, boljše, kakor so druge države poskušale rešiti svoje žitno vprašanje. S tem, da sami določimo cene, smo ustvarili predpogoji, na katerem je šele mogoče izenačiti in uravnovesiti gospodarsko politiko na temelju enakoverdnosti agrarne in industrijske proizvodnje. Borba proti nesorazmernosti med cenami kmetijskih in cenami industrijskih proizvodov je bila težka in je trajala celih 13 let. Ko smo sedaj smotreno uredili svoje žitno vprašanje, je treba urediti še trg in kupčijo z živino, ki je važna panoga naše agrarne proizvodnje.

Agrarna politika ne sme biti sestavljena iz skušajnostnih predlogov, temveč mora tvoriti smotreno in organično celoto. V tem smislu bo treba urediti življenjsko zavarovanje drobnih kmetijskih vrst, prav tako pa končno veljavno urediti kmetijske dolgeve. Vprašanje kmetijskih dolgov se približuje svoji končni rešitvi. V načelu je že bilo sprejeto znižanje obrestne mere, kakor tudi načelo, da je treba kratkoročne dolgeve spremeniti v dolgoročne in določiti odplačilne roke, ki bodo v pravičnem sorazmerju z rentabilnostjo kmetijske proizvodnje.

Ko smo uveljavili načela načrtnega gospodarstva na svojem domačem agrarnem tržišču, ko skušamo sedaj urediti po tem načelu tudi ves naš denarni trg, ne smemo pozabiti, da je treba po načelu načrtnega gospodarstva urediti tudi trg z zemljišči. Nikakor ne moremo dopustiti, da bi postala zemlja predmet špekulacij. Nikakor ne moremo dopustiti, da bi se po agrarni reformi, ki je bila izvedena po najglobljem načelu demokracije, ponovno izvajala »agrarna reforma« v korist denarnih močetev. Pripravili smo potrebne predloge, po katerih bo izdelan zakon, ki bo preprečeval vsakršno špekulacijo z zemljo.

V letih gospodarske stiske smo našli način, s katerim smo omilili gospodarsko krizo, zato bomo načela načrtnega gospodarstva uveljavljali tudi v splošni gospodarski politiki.

Gospodarske vesti

— Italijansko-madžarske kompenzacije. Musolini in madžarski poslanik sta podpisala protokol o kompenzaciji v trgovskem prometu med obema državama. Ta protokol je prilagojen novim razmeram, ki so nastale po uvedbi sankcij proti Italiji.

— Belgija išče tržišča za svoje blago. Belgijska vlada je sklenila pričeti nova trgovinska pogajanja z različnimi državami. Ministrski predsednik Zeeland je izjavil, da bo vlada zastavila vse svoje sile, da bo Belgija lahko plasirala svoje blago na raznih tržiščih, da bi tako našla kompenzacijo za škodo, ki jo mora trpeti zaradi izvajanja sankcij proti Italiji. Zanimljivo je, da se pogajanja s Francijo, Sovjetsko Rusijo in Novo Zelandijo. V decembru se prične pogajanja s Poljsko.

— Novi krediti za popravila cest. Da se brezposelnost čez zimo čim bolj omili, je ministrstvo po predhodnem dogovoru z bankami upravni podvzelo potrebne mere, da se posveti največja ažnja popravilom in ureditvi cest. Kredite za te posle bo dajalo ministrstvo in banke uprave. Popravila cest, kakor tudi gradnja novih cest, se bo vršila po določenem načrtu o javnih delih.

— Kliring med Svico in Italijo. Gospodarska pogajanja med Italijo in Svico, ki so postala neobhodno potrebna zlasti po pristopu Svice k sankcijam, so se končala z uspehom. Italija je prišla na sklenitev klirinške po-

Umrla nam je naša najboljša soproga, skrbna mati, hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

Ljudmila Smrkolj, roj. Katalan

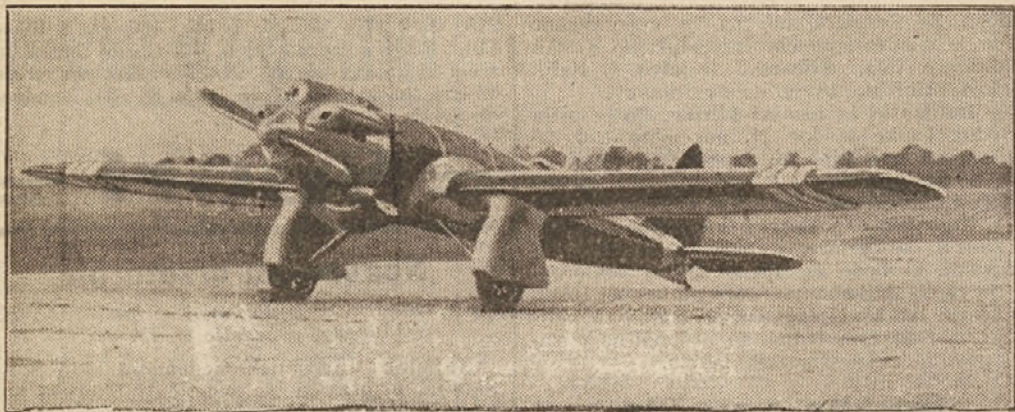
soproga veletrgovca

v petek, dne 22. t. m. po kratkem trpljenju, previdena s tolažili svete vere.

Na zadnji poti jo spremimo v nedeljo, dne 24. novembra 1935 ob 4. uri popoldne od doma žalosti, Mišičeva cesta 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 22. novembra 1935.

Stojan, Tatjana, Samo, Borut; otroci
Albin Smrkoli, soprog; Josip in Barbara Katalan, starši
Slavica, Grozdana, Darinka, por. Tavčar; sestre
in ostalo sorodstvo.

Letalo s kriljivimi krili, iznajdba Francoza Maknonina, za katero je dobil od francoskega letalkega ministra nagrado 1.000.000 frankov. Obenem je iznajditelj dobil naročilo za gradnjo lovskega letala po tem sistemu, ki bi doseglo 500 km povprečne hitrosti na uro.

L. N. Tolsti in T. G. Masaryk leta 1910

V zvezi s 25letnico smrti L. N. Tolstega, piše V. F. Bulgakov, se sedaj spominjam kako sem leta 1910 na Jasni Poljani videl in ne videl T. G. Masaryka. Leta 1910. sem izmenoma živel ali pri Tolstem v Jasni Poljani ali pri Čertkovih v Tjeljatjenkah, oddaljenih kake tri vrste odtod, da mi pri tem ni bilo treba prekinjati tajniških poslov pri Tolstem. V začetku marca sem slučajno prebival pri Čertkovih. Ko sem 29. marca okrog 2. popoldne prišel k Levu Nikolajeviču, sem izvedel, da je prispel semkaj znan češki učenjak in politik.

»Kje je sedaj?«
»V moji sobi.«
»Kaj dela?«
»Spi, potoval je vso noč in je utrujen od pota.«

Omeniti moram, da je pisatelj zdravnik dr. Makovický stanoval na Jasni Poljani v skromni pritlični sobici. Slučajno sem moral iti tód skozi. Previdno sem odprl vrata v sobo, kjer je spal Masaryk, previdno sem šel dalje, da ne bi delal šuma, in se čez čas po isti poti vrnil. Ko sem nehote pogledal na zdravnikovo posteljo, sem videl na njej ležati Masaryka. Spal je sključen in čez glavo pokrit s flanelasto odejo. Masaryk bi bil seveda lahko na Jasni Poljani dobil drugačno stanovanje z večjim komfortom, toda dr. Makovický je bil srečen, da ga je smel sprejeti v goste in ga je povabil v svojo sobo. Ta dan sem ostal precej dolgo na Jasni Poljani. Pili smo čaj z drugim gostom, z nekim članom Državnega sveta iz Petrograda, toda Masaryk ni bilo k čaju. Kasneje sem se vrnil v Tjeljatjenko in se tako nisem spoznal z Masarykom.

Makovický mi je pozneje pripovedoval, da je Tolsti z vso svojo rodbino zelo prijateljsko sprejel Masaryka. Samo pri kosilu je državnik Leva Tolstega nekoliko razburil z izjavo, da je popoln abstinent. Tolsti se je spričo te izjave sramoval svoje nedoslednosti. Poslej je v zadnjih letih svojega življenja zelo redko kdaj izpil čašo vina. Pri tem obisku sta Tolsti in Masaryk govorila tudi o religiji. Ugotovljala sta skupne točke in razlike v svojih nazorih glede religije. Pri tem je prišlo na dan, da Lev Tolsti vsakega človeka smatra za sestavni del božanstva in da torej pomeni njemu ljubiti človeka, ljubiti Boga. Temu nasproti je Masaryk rekel, da smatra Boga za nekaj, kar je ločeno od človeka. Masaryku je bolj prišlo panteistično pojmovanje sveta, medtem ko ga je Tolsti odklanjal. Vir greha je po Tolstem v telesu, po Masaryku pa v duši. Masaryku so se pojmi Leva Tolstega zdeli asketski, toda Tolsti ni soglašal s tem. Vzlic takim razlikam v idejnih nazorih pa je bil Tolsti jako zadovoljen in vesel svojega razgovora s češkim gostom. Tudi Masaryk je moral biti zadovoljen s tem razgovorom, ker je rekel dr. Makovickemu: »Dovolj mi je, ako vidim Tolstega in sem z njim skupaj, saj govoriti ni treba z njim, ko je toliko napisal.« Na Jasni Poljani je Masaryk v prostem času prečital nedokončano in doslej neizdano delo Tolstega »O samomoru« ter uvod v knjigo »Pot življenja«. Po Masarykovem odhodu je dejal Tolsti: »Masaryk je vendarle profesor, meni pa je bilo treba vprav takega kritika. Bal sem se, da je v srednjem delu predgovora h knjigi »Pot v življenje« dokaj doktrinarstva, toda Masaryk ga ni našel. Samo če tega ni zamolčal iz vpljudnosti nasproti meni.«

Zadnja leta svojega življenja je Lev Tolsti čital Masarykovo knjigo »Der Selbstmord als soziale Massenerscheinung der modernen Zivilisation«. O tej knjigi je dejal: »Interesantna knjiga, toda še malo znana. Vredna je, da se razširi.«

Ob Masarykovi 60letnici je Tolsti pisal Izvršnemu odboru za Masarykovo proslavo: »Zahvaljujem se Izvršnemu odboru, ker se je obrnil na me ob priliki Masarykovega jubileja. Tako mi je dana možnost, da poleg vseh ljudi, ki poznajo Masaryka, v skupnem občutju spoštovanja nasproti njegovi iskreni, trdni, pošten in najraznovrstnejši delavnosti izrazim tudi občutek svoje hvalečnosti za njegove dobre odnose proti meni ter za mnoge zame pomembne vesti, ki mi jih je pred časom sporočil. Posebno pa mi je dana prilika, da izrazim občutje iskrene ljubezni nasproti njemu kot človeku.

15 let pred tem je Tolsti pisal dr. Makovickemu, ki se je tedaj mudil v svoji domovini: »Ako vidite Masaryka, recite mu, da se ga čisto spominjam in da ga imam rad.«

Taka vztrajnost v vzajemnih odnosih dveh velikih predstavnikov ruske in češke kulture, zasluži v vsakem pogledu našo pozornost.

Zanimivosti z vseh strani

Pri gradnji nekega prodora blizu Valliedere v Spaniji je nastala eksplozija in je bilo šest delavcev ubitih.

V Gorah Sleziji na Poljskem stakajo vsi rudarji in topilniški delavci. Stavka ima trajati tri dni.

Znani romanopisec Georges Duhamel, ravnatelj časopisa »Mercure de France«, je izvoljen za člana francoske akademije. Prav tako je izvoljen za člana te najvišje francoske znanstvene ustanove zgodovinar Louis Gillet.

41

— Da, da, draga moja, sam vem, da v življenju vse tiste velike vrednote, o katerih prepevajo pesniki in modrujejo modrijani, ne igrajo v resnici nobene vloge. Kar nas dviga in ponižuje, kar nas sili k uspehom in ovira pred napredkom hkratu, to je samo živalska bojazen pred neznanim in nemirna samoljubna radovednost, kaj in kako bo jutri. Ne samo ti, draga Elen, tudi jaz sam in vsi doživljamo trenutke, ko je življenjsko breme tako težko, da bi ga človek rad vrgel od sebe. In čeprav sem možki, me ni sram priznati, da bi ga res vrgel, ako bi ne bilo tiste strašne teme, ako bi vzlic vsem teorijam ne bilo mrkega dejstva, da se še nihče ni vrnil, kdor je odšel. To in pa misel, da bo sonce še prav tako sijalo, da bodo ljudje še prav tako pletli svoje male zlobe, kovarstva, dobrote in hudobije, četudi mene več ne bo, to je ona nezmagljiva sila, radi katere nosim breme, ki mu pravimo življenje.

Gospa Elen je molčala. V trenutku se je domislila, da je hotela možu pravzaprav sporočiti samo nenadno vest o smrti nemškega vojaškega atašaja. Kako prideta pri tem do tega, da razglabljata o življenju in smrti? Ali res vse, kar velja v vsakdanjih naukih za temelj, ne pomeni nič? Če vzdržujeta vse samo bojazen in radovednost, čemu potem toliko

napora in muk, čemu toliko iskanja in tavanja, čemu vse naddeloške žrtve na oltar znanosti in napredka?

Kakor da je čital njene misli, je Larsen povzel: — Vidiš, Elen, kako smo ljudje majhni in z lažjo prekrvašeni! Stotero izgovorov si izmišljujemo, da lahko opravičimo in zabrišemo svojo bojazljivost. Lažemo o iskanju resnice, licemersko govorimo o spoznanju, o napredku, o večnosti, o Bogu, govorimo o vsem mogočem, samo da zakrijemo s plaščem laži svojo duševno revščino.

Gospa Larsenova je bila ena tistih žensk, pri katerih tudi v najbolj zapletenih in nevšečnih okoliščinah zmaguje zdrav naravni nagon. Nekaj časa je poslušala moža in njegove izlive, nenadoma pa se je streznila:

— Kar govoriš, končno sedaj niti ni važno. Midva tega vprašanja ne bova rešila. Treba je misliti, da je ataše mrtev in da je po smrti vsakega človeka prav blizu pogreb. Mislim, da je naša rodbina zaradi prijateljskih stikov s polkovnikom dolžna na več krajev poslati sožalnice in tudi sicer storiti vse za pogrebne svečanosti.

— To prepuščam popolnoma tebi, Elen. Prepričan sem, da boš znala storiti vse, kar je treba, in tako, kakor je najbolj prav.

Sedaj je gospa šele začela pripovedovati, kako čudne okoliščnosti so združene z atašejevo smrtjo. Na dolgo in široko je govorila o gospe Nori Reedelandovi, tajinstveno je namignila, da so k poslaniku prišli neki ljudje na obisk, končno pa je pripomnila, da bi morda njegov sluga znal povedati marsikaj, kar bi v ta nepričakovani dogodek prineslo vsaj nekaj jasnosti.

— Pa sluga ni bil atašejev zaupnik, je nejevoljno ugovarjal tovarnar, gospa pa je povsila glavo in

Kultura

Šorlijevi „Blodnji ognji“ v Pragi Uspešno delo »Scene dobrih avtorjev«

Praga, 21. novembra.

»Scena dobrih avtorjev« in »Enota slovenskih žena« sta lahko resnično ponosni na rezultate svojega dela. Scena, ki jo vodi g. prof. O. Minárik, ima brezdvomno veliko zaslugo, da so v ciklu iger slovenskih avtorjev v enem samem letu zastopani trije slovenski pisatelji. Ravno pred letom je bila v »Umetniški Besedi« premijera Lipahovega »Glavnega dobitka«, kateri so tesno sledili Kreftovi »Celjski grofje« (prevedel v češčino J. Borko). Agilnost scene se stopnjuje z uvedbo tretje, Šorlijevih »Blodnjih ognjev« (prevedel v češčino dr. Berkopec). Izrekamo iskreno zahvalo dramatik Mináriku, ki je občutil, da se s fraziranjem bratstva ne ustvarja, da medsebojno spoznavanje niso zvenkljajoče besede, temveč praktično in konkretno delo. »Glavni dobitek« in »Celjski grofje« potujeta danes po celi republiko, izpolnila sta prvo in drugo številko edicije slovenskih avtorjev ter vzpodbudila nebroj društev in posameznikov, da podobno demonstrirajo bratstvo in slovanstvo.

G. Otto Minárik! Kako malo ve o njem slovenska javnost. Danes slovi kot eden najpopularnejših dramatikov v ČSR. Opozoril sem že letos spomladi v našem tisku, da sta dve njegovi deli poslovenjeni, zato se upravičeno čudimo, da ga niti eno gledališče ni uvrstilo v svoj program. Ne mogoče zato, ker v svoji domovini propagira slovensko dramatik, temveč, ker so njegova dramatska dela vredna, da bi jih uvedli. Podčrtavam pa, da je to tudi stvar galantnosti njegovih slovenskih kolegov, katere je v Pragi interpretiral, posebno, ker je znano, da naši dramaturgi z lažer-bami iščejo in stikajo za dobrimi dramatskimi deli. Že dejstvo samo, da so bili »Celjski grofje« po zaslugi Minárikovi nanizani v ciklus Jiráskovih slavnosti v Hronovu, in njegove perspektive za bodočnost nam od-

ločno nalagajo, da o teh faktih ne samo pišemo, temveč na nje tudi primerno odgovarjamo.

»Blodnji ognji« v režiji O. Minárika so bili najboljša predstava »Scene dobrih avtorjev«. Nekaj tako izravnane in discipliniranega že dolgo nisem videl. Sleherni lik se je virtuožno vžil in izzvenel v celoto, ki je vse navzoče mogočno dojmila in prevzela.

Režiser svoje igralce do potankosti pozna in obvlada. Frapantna doslednost pri grajenju dejanja, odrske atmosfere, ko človek občuti dovršenost razmerja igralske osebnosti napram vlogi, dinamičnost psiholoških momentov, ki se neprisiljeno, v znamenju širokega vpogleda in življenja režiserjevega, vrste, porajajo in tvorijo problem točno v intencijah avtorjev, vzročnost in utemeljenost sleherne akcije. Tu mi ne preostaja drugega, kot da označim ta večer za »koncert«.

G. Ivo Šorli je lahko upravičeno ponosen na svojo praško premijero in interprete. Kolektiv »Scene dobrih avtorjev« pa je ponovno dokazal, da zahteva dobro gledališče osebnosti in da režija ni obrt, temveč »znanost«!

Gg. O. Minárik, K. Freytag, K. Koranda, J. Beneš, J. Novak, Fr. Zuma ter gospe Kabatova in Havlikova so bili interpreti posameznih vlog, ki so prispevali, da je imela drama tako mogočen odziv. Vsi so bili izredno dobri. Sceno je opremil g. ing. arh. J. Koula znamenito pod vtisom igre. Delo je tokrat prevedel g. dr. O. Berkopec in dokazal, da mu tudi odrska češčina ni tuja.

Avtor pri predstavi ni bil navzoč, pač pa je v pismu ocenil vse sodelavce in se zahvalil na zelo prisrčen in posnemanja vreden način. In kar je glavno: Šorlijevi »Blodnji ognji« so imeli v Pragi spontan uspeh.

Borko Josip.

Kakor smo poročali, so nastali v Egiptu veliki nemiri. Demonstranti, ki so bili v večini dijaki, so se spopadli s policijo. Precej dijakov je tedaj padlo. Slika kaže, kako je policija razganjala dijake, ki so vsi proti angleškemu vplivu in politiki v Egiptu

rekla kakor sama za se:

— Včasih majhni ljudje veliko vidijo.

Komaj je izrekla, je prihitela sobarica in kolikor mogoče mirno poklicala, češ:

— Gospodični spet ni dobro.

Oče in mati sta odšla v Kidino sobo in sta se močno začudila, ko sta zagledala hčerko popolnoma mirno.

— Danes ti je bolje, Kid, je skušala mati, mladenka pa se je samo nasmehnila:

— Doslej mi še nikdar ni bilo slabo.

— Ali si morda klicala?

— Ne, očka, ne! Hotela sem le vse izvedeti. Veš, da je gospa Reedelandova preteknila atašejeve najvažnejše listine?

Peter Larsen je bil presenečen, ko je to slišal. Mikalo ga je, da bi s hčerko podrobneje govoril o teh dogodkih. Končno se je premagal in se zopet delal nevednega.

— Čudno se mi zdi, je dejala Kid sama zase, kako more biti ta ali oni tako otročji in iskati v izjavah, ki jim ni mogoče pregledati pravega vira, podlage za nadaljno sklepanje. Za mene je pojav pri polkovniku v Bergu nekaj čisto navadnega. On je ravnal kakor je moral ravnati. Mislim, da bodo tako in podobno ravnali še mnogi, ki jim je prav tako bila tema za vodnico kakor atašeju. Ne gre namreč, da bi kdo brez kazni služil dvema svetovoma. Ali je hotel biti v Berg vrtnar svojih strasti, bi moral ostati pri tem in ne bi smel mešati vmes svojega poklica.

Larsen je poslušal hčerko in se mu je zasvetilo v glavi. Pomiril jo je, kolikor je mogel, nakar je odšel in skušal takoj stopiti v stik z atašejevo družino.